

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 19 Octobrie.

O sută de ani sunt ca o clipă în viața unui popor. O sută de ani sunt ca o clipă în viața unei biserici, și dispar mai cu seamă în viața unei biserici, care favorizată de situațiunea politică, nu cu noasce asupriri, nu persecuțiuni, nu în cele din urmă lupta pentru existență.

Cu totul altcum stă lucrul în biserica noastră. Soartea ei a fost persecuțiune în toate timpurile. Mai cu seamă greu persecutată a fost ea în suta trecută, dela apostasia lui Atanasie începând, până la venirea lui Iosif al doilea pe tronul Habsburgilor.

O ceață neagră, nori groși cuprind paginile istoriei noastre bisericesti în suta trecută.

Una o scim: am stat rēu, și am suferit persecuțiuni crâncene.

Nu scim nimica mai deaproape despre felul prigonirilor, despre soiul suferințelor.

Am rămas turmă fără păstoriu, pradă năvălirilor de tot soiul, pradă politicei Cabinetului, care țintea la catolisare pe toate căile și cu toate mijloacele.

Abia de vre-o câțiva ani am ajuns a ne vedé restaurată vechia noastră metropolie. În scurtul timp de 20 de ani nu am putut face multe. Organismul bisericii noastre trebuie prefăcut în trup și sânge. Suntem sēraci, suntem puțin încă, cari putem lucra, ca poporul nostru să se folosească în direcțiune sănătoasă de drepturile constituționale, cari i le garantează legea noastră bisericască.

Adēnciți în această lucrare a noastră, nu e mirare, că încă n'am ajuns a căuta se vārsăm lumină în istoria noastră bisericască din veacul trecut.

Am fost datori se o constatăm aceasta pentru justificarea noastră pe deoparte, și ca mângăere pentru cei ce voesc să scie, că noi puțin am dat înainte.

După o rētăcire de 87 de ani prin negurile întunecului, ca prin minune ne-a cădūt în mână manuscriptul, despre visitațiunea canonică a episcopului nostru Gedeon Nichitici, a cărui publicare o am terminat în numărul precedent al diarului nostru, și o am însoțit cu unele observări după primele impresiuni.

În numărul 52 al diarului nostru am spus cum ne-a cădūt în mână acest document prețios pentru noi, și suntem convinși, că la timpul seu, când vom avea și istorici critici bisericesti, acest manuscript va fi de mare preț pentru a vārsa lumină asupra stării bisericii noastre de acuma o sută de ani.

Convingerea noastră este, că asemenea documente se vor mai fi aflând rētăcite pe la familiile de preoți de prin suta trecută.

Și credem, că ele unul câte unul vor eși la iveală, mâni grigitoare le vor scutura de praf, și le vor conserva, ca apoi pus fie-care la locul seu, se avem o icoană fidelă a istoriei noastre bisericesti din veacul trecut.

Până acuma după cât scim noi acest document stă unic în felul seu. Arhiva consistorială s'a devastat cu desevēșire la anul 1848. Documentele ce au esistat, au fost date pradă focului, și dacă s'a mai mântuit câte ceva, aceasta s'a făcut ca prin minune.

Adăpost în contra prigonirilor au căutat biserica la credincioșii de sub poalele munților. E posibil, că la timpuri de nesiguranță să fie depus pre la bisericile de sub munți documentele mai de preț, ca ele să fie conservate.

Așa se poate explica și conservarea manuscriptului de care vorbim.

Este o datorie de consciință pentru noi să conservăm ceea ce ne-a rămas ca prin minune, se o aprețiem cu căldură, și se îndemnăm pe oameni la conservarea cărților vechi, în cari nu odată aflăm notițe, cari vārsă lumină în întunerecul din veacul trecut.

Facem apel din nou la preoții și învățătorii noștrii. Scim că sunt rari mai cu seamă preoții și învățătorii vechi, cari sciu ceti scrisoarea din veacul trecut.

Una o putem cere dela ei. Să ne trimită aici cărțile și documentele, cari ei nu le pot descifra și noi le vom fi mulțumitori, ear istoria bisericască va scī apreția la timpul seu ostenelele fie-căruia după valoarea lor.

Revista politică.

Ca eveniment de mai mare importanță pentru lumea politică e discursul premierului italian al dlui Crispi, rostit la deschiderea camerei italiene. Discursul conține multe deslușiri, ce se comentează în diferite forme.

Pe când foile germane una ca alta nimic nu au de combătut, ci din contra totul de aprobat, pe atunci cele din Paris se pronunță asupra lui cu oare care rezervă. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” dice: că declarațiunile ministrului Crispi trebuie să le aprețieze toți cei fără preocupățiune, și să le recunoască totdeodată de o garanță sigură pentru durabilitatea conjecturei politice, ce s'a îndeplinit pentru

sustinerea păcii; pe când foile parisiene dic: că dacă Italia doresce manținerea păcii, atunci ar trebui să caute alianță cu Franța și nu cu Germania, care singură turbură de present pacea europeană.

Un alt discurs înregistrat și comentat de jurnale e discursul prințului Ferdinand al Bulgariei, rostit la deschiderea sobraniei, deși din punct de vedere politic nimic nu conține de ceva însemnătate. Singurul punct mai important este, accentuarea cu multă satisfacțiune din partea prințului, că poporul bulgar se bucura de present de simpatiile sultanului și ale marilor puteri.

Mare senzațiune a provocat descoperirea atentatului proiectat asupra vieții prințului Ferdinand, și a ministrilor Stambulow și Natchovits. Atentatul a fost proiectat a se esecuta în ziua când se va deschide sobrania. Mai amenințat dintre cei trei este Stambulow, care a primit până acum mai multe epistole amenințătoare, anonime. Între aceste e interesantă una publicată și în jurnalul „Svoboda,” dată din Meran, și subsemnată „un prinț rusesc.” Aceasta sună: „Trădătoriule! Quousque tandem? Nu se va afla nimeni, care se tragă un glonț în capul unui asemenea ticălos, care abuzează de atâta timp de marinositatea Rusiei? Sper că în curēnd capul d-tale va ajunge pe tîpsia, precum de o mie de ori ai meritat-o, ca astfel să se rēsbune în modul cel mai crâncen marea trădare a sfintei cause slave. ce ai sēvērșit-o.”

Afacerea Caffarel, care a produs atâta indignățiune în tot poporul francez, probabil că va fi și mai tristă în urmările ei. Cererea bonapartistului Cuneo d'Ornano ca să se denumească o comisiune pentru cercetarea acestei afaceri, a fost primită în senat cu 379 față de 155 voturi, în contra stăruințelor președintelui republicei de a nu se urgia cercetarea. În pozițiunea aceasta președintele, care se teme ca nu cumva în urma anchetei să fie descoperit și ginerele seu Wilson, care încă a fost suspiționat de complice al lui Caffarel, se vorbește prin cercurile parlamentare, că ar fi gata a-și da demișiunea. Aceasta crisă presidentială, care însuflă serioase îngrijiri, probabil că va fi complicată încă prin o crisă ministerială.

Convențiunea anglo-franceză asupra neutralizării canalului Suez va obținē aprobarea tuturor puterilor după cum scrie „Neue Fr. Presse.” Rusia va fi între cele dintâiu, după care va urma Italia. Încât privesce pe Germania despre care se credea, că mai cu greu își va da acordul seu, judecând după vederile exprimate în „Norddeutsche Alg. Zeitung,” care privesce în această convențiune o nouă

FOIȚA.

Din opul dlui Rudolf Bergner „Rumăniën.”

Bucureșcii toamna și eara.

O di în București. — La piață. — Doamna Balașa și metropolia. — Asilul Elena — Museu și statue. — Teatru, concerte și baluri. — Element german. — Imigrarea. — D-ale rușilor și soldații ruși. — Trecut, present și viitoriu.

Aid să facem într'o di mai rēcoroasă de toamnă o tură prin capitala pornită la o strașnică dezvoltare a țerii, pentru ca nemolestăți în sfērșit de năduful molipsitoriu al verii, să cercetăm cu de amēruntul cele de vēdūt! Imediat lângă centrul orașului se află „piața,” marele tērg al Bucureștilor. A intra în ea este de un interes îndoit, deoarece și ea, ca toate piețele orientale ne presentă un câmp valoros pentru studii etnografice, și deoarece se pot face asemănări îmbucurătoare aci cu tērgurile murdare ovreiesci din Iași, cu piața grecească colțuroasă din Galați și cu vieața de țeară pe piețele din Drăgășani și Craiova. Aci, — asta se vede la prima ochire, — totul e arangiat ca într'un oraș mare, totul e curat.

Promoroaca dimineții învêlue încă țermurii Dimboviței, și deja domnesce pe întinsul teritoriu, cea mai vie mișcare. Tērgul se ține în toată ziua, toată ziua se procură aci pentru bani sunători alimentele, și alte lucruri de trebuință ale gospodăriei. Întrând în teritoriul de operație al bucătăreselor, servitoarelor și al unor însurăței practice, din partea de cătră orașul interior, — dăm mai întâiu de un loc în patru unghiuri, încungiurat de case și o biserică. Una dintre laturile lui se caracterizează printr'un șir de bolți, unde se vënd ghetе și cisme de toate mărimile imaginabile și în prețuri diferite, pe laturea opusă a locului scena e cu mult mai variată. Năfrâmi boeme de lână pistriță, cămeși naționale, pânzături și Ddeu mai scie câte alte toate paradează în vr'o 10 localități; traversarea liniei pe aci pare a fi primejdioasă și străinul o face numai odată, căci înaitea fiescēcării bolți stau postați doi ori trei jidani, cari își dau silința convenită de a seduce pe străin cu declamațiunile lor vrăjitoare roștite nemțesce ori romănesce. Pe însași piața aflăm jur împregiur șatre de lemn; într'una din ele sunt ghetе, calapoduri și armii întregi de opinci, cari respândesc un miros respingētoriu; într'alta se vënd căciuli albe, negre și brune; mai la deal poți cum-păra site, mături, butoaie și vase de lemn. Ear în mijlocul pieții residează neguțatori de găini și porumbi și în dosul unor mese primitive, membre în

vrēstă ale secului frumos, stând între cămeși naționale, ciorapi, pānclici și pānzături. Durere, cum-părători sunt puțin, și locul cam părăsit,

De tot altfelu se petrece lucrul în ulicioarele vecine. Aceste conduc la piața cea mare de pe malul Dimboviței și seamēnă cu un tērg de țeară în permanentă. Aici ne invălmuesce ne'ncetat un popor numeros privind la minunățiile negustorilor ovrei și trecēnd cu auzul peste țipetele lor sfāșietoare.

Luminări întunecoase și subțirele de ceară, săpun, pungulițe, mārâmi de culori vii încât îți ustură ochii, perii, jucării, cuțite, icoane miraculoase de sfînți au să atragă aci mulțimea; într'aceea urlă câte un slovac pentru de a-și putē vinde mărfurile sale de sirmă și mai încolo se mișcă tăcut și încet, ca spiritul tatălui lui Hamlet un covrigariu. La capētul uliții șed femeile cu flori, pe cari de loc nu le am putē asemēna cu flori, dar cari cel puțin vënd cununi și buchete modeste. Înaintea lor se estind stelage acoperite cu pânză, sub cari își pot procura drăguțele de bucăterese cu prețuri ieftine patlagele roșii, ardei verde, castraveți amăgitori și fasole, legături mari de ceapă și crumpene adunate cu îngrijire peste olaltă. Este într'adevăr o mare plăcere a umbla printre șirurile aceste și a se înveseli la vederea acestor produse minunate și frumoase ale solului, cari ne dau un argument atât de fidel despre fertilitatea binecuvēntată a țerei. Lângă

garanță pentru menținerea păcii în Europa, nu mai e nici o îndoială. Austro Ungaria fără îndoială, că va urma Germaniei și Italiei, aliatelor ei. Ar mai rămânea așa dară Turcia, care își va lua timp să se mai cugete.

Afacerea scoalei civile de fete a Asociațiunii.

Am aflat și noi la timpul seu, precum au aflat toți Sibiinii, despre regretabila grevă a fostului director interimar și a foastei directoare dela scoala de fete a Asociațiunii, dar în interesul acestui institut atât de necesar la români, și în interesul însuși dlui fost director și dsoarei directoare, cari cu atâta ușurință și-au pus în joc frumoasa reputațiune ce și-o câștigase la români prin acest institut, — ni-am impus tăcere, și numai după ce am văzut că „Tribuna“ face chiar contrariul și în cazul acesta, care pentru necurile ce le are cu persoanele interesate, chiar dânsa era chemată să-l prezente mai domol, îl exploatează pentru de a compromite scoala și comitetul Asociațiunii prin răspândirea de sciri senzaționale neadeverate — ne-am rezolvat a da unele deslușiri obiective, ceea ce am și făcut la timpul seu în diarul nostru.

Astăzi însă după ce „Tribuna“ de o lună de zile a tot alarmat și iritat publicul cu „Crisa scoalei de fete“ cum o numește ea, — credem că avem datorință a intrerumpe și noi tăcerea, și a nu lăsa ca publicul se fie dus în eroare.

Deci începem cu reproducerea din Nr. 228 și 229 ai „Gazetei Transilvaniei“ a unei corespondențe din Sibiu, carea într'un mod foarte obiectiv espune lucrul dela început până în capăt.

Corespondența este următoarea:

Sibiu, 23 Octobrie, n. 1887.

În Nrul 222 al prețutului diar ce redactați veniți și D-voastră a vă da verdictul asupra strămutărilor ce s'au întemplat la scoala de fete a Asociațiunii transilvane.

Văd că nici D-voastră nu vați putut deplin informa despre adevărata stare a lucrului din comunicările tendențioase cu cari și-a alarmat „Tribuna“ pe cetitorii sei. Deci, considerând că comitetul Asociațiunii nu cred să se dimită la polemii diaristice cu „Tribuna“, mai ales după ținuta ei neromânească observată în această cauză, și va rezerva justificarea pentru unicul for competent — pentru adunarea generală a Asociațiunii, — să-mi dați voie să vă dau eu informațiuni esacte, esacte încât privesc faptele, dar la toate datele nu mă pot provoca, pentru că deși sunt membru al comitetului, membru care am participat la aducerea concluziunilor din chestiune, mie nu-mi stau la dispoziți, toate documentele din archiva comitetului precum văd că li-au stat celor ce s'au produs prin „Tribuna“, cari deși n'au participat la ședințe, nu numai comunică documente de ale comitetului, dar știu și chiar cine a făcut cutare și cutare propunere în ședințele comitetului.

Vorbiți și d-voastră despre conflictul ivit între „personalul didactic“ și direcțiunea scoalei, și între comitetul asociațiunii. Aceasta nu este esact, căci conflictul, dacă se poate numi astfel, a existat numai între directorul interimar onorar de studii dl Dr. D. P. Barcian și directoara internatului d-șoara baronesă Elena Popp de o parte și între comitet de altă parte.

Nici dl Dr. Barcian însă nici d-șoara baronesă Popp n'a propus nici un studiu în scoala asociațiunii, ci ei au condus numai, unul scoala, cealaltă internatul, — ear adevărul corp didactic au fost „profesorii și profesoara“ de toți 4 inși, cari n'au participat la grevă. Nu are loc deci

șirul stelagelor se ridică hala de carne, un edificiu grandios, la care nu s'au cruțat ferestile mari. O privire în lăuntru ne arată, că ce-i drept încă nici aci nu se cunoaște arta de a presenta carnea în bucăți gustoase, dar totuși nu se poate nega, că ea este totuși cu mult mai de gust ca în orașele din provincie. Mai demult se înțelege s'ar fi putut mai anevoie face astfel de aprețieri, căci pe atunci se beleau boii și alte jertfe de măcelărit imediat în dosul halei, presupunând mugetele și sângele lor niște nervi foarte tari din partea privitorului. Aci nu mai poate fi vorba de asta, dar zgomotul asurzitor al cumpărătorilor și vândătorilor s'a păstrat până în ziua de azi. Și el este atât de mare, încât omului îi vine într'adevăr se creadă, că se află la bursa din Viena, Berlin și Hamburg, ori în privința sbierăturilor într'o casă de alienați, unde se iau o mie de furibunđi la păruială, amenințându se reciproc cu ucidere.

Neasemănat mai grațios și mai pacinic ni se prezintă o clădire cu mult mai mică, în care ni se arată delicatele produse ale țerei una lângă alta. Fiesce care local îi servește câte unui neguțatoriu de poame, care și-a așezat marfa în mod amfiteatral în câte 10—12 șire; poamele cele mai delicate și zarzavaturile cele mai alese filucesc omului în față. La capătul celalalt al halei mari de carne se estinde imperiul acelor fii ai prafului, cari doresc se feri-

întrebarea ce vi o puneți „că cine poartă vina, că scoala a fost espusă de a fi „deodată părăsită de personalul ei didactic și dirigent? căci numai „personalul dirigent“ a părăsit'o, și ca fie-care român nepreocupat să-și poată face judecată chiară „cine poartă vina“ pentru aceasta, îmi iau voie a espune lucrul așa cum s'a petrecut.

Anul scolar trecut a fost primul an al acestei scoale. A fost un an de probă în care, după natura lucrului, fără de a se fi putut norma toate în detail, s'au pus la cale toate după cum s'a putut, și după împregiurările noastre s'a făcut un bun început.

Pracă, încât privesce scoalele civile, noi n'am avut, căci până aci scoale civile românești n'au existat nici de băeți nici de fete, am fost avisați deci numai la noi, ca apoi din experiența ce o vom face, să ne perfecționăm scoala, ca să devină cu timpul o scoală de model, precum trebuie să fie o scoală a tuturor românilor.

După lege, profesorii scoalelor civile trebuie să fie anume calificați pentru acestea, ear esamenul de calificațiune au să-l facă la o comisiune instituită anume spre acest scop în Budapesta pentru întreg teritoriul Ungariei.

Comitetul a publicat concurs pentru posturile de profesori și de doane profesoare, dintre cari unul avea să fie și director de studii, ear una și directoara internatului, ceea ce este în consonanță și cu statutul de organizare al scoalei aprobat prin guvern.

Concurenți cu esamenul recerut pentru scoalele civile nu s'au arătat, pentru că în trecut, din lipsa acestor scoale nici un român n'a reflectat la asemenea esamene, din aceia însă, cari după lege sunt calificați de a putea pune esamenul special, a ales comitetul 3 profesori, toți cu studii academice și o profesoară, ear ca să poată avea de directoară a internatului, care în prima linie are de a conduce educațiunea copilelor din internat, pe d-șoara baronesă Elena Popp, a ales-o pe dânsa de directoară, absolvându-o de îndatorirea statutară de a și propune în scoală.

Fiind-că toți profesorii erau începători, comitetul cu abateri dela statut n'a denumit de director nici pe unul dintr'ênșii, ci în mod interimar a concredut cu afacerile directorului pe secretarul seu al II, pe dl profesor seminarial Dr. Daniil P. Barcian, denumindul totodată și de delegat.

Cu acest personal s'a instalat scoala, care până când profesorii vor depune esamenul special de calificațiune, din partea ministeriului de culte se consideră numai de scoală privată.

După statutul de organizare, comitetul își esercează dreptul seu de supraveghiere prin un delegat al seu. De sine se înțelege că între împregiurări normale delegatul, care are de a supraveghia totul, prin urmare și pe directorul, nu poate fi totodată și director.

Domnul Dr. Barcian la toată întemplarea a adus un sacrificiu, că a primit fără nici o remunerațiune materială sarcina de director fiind dlui și fără de aceasta ocupat cu oficiile sale de profesor la seminarul Andreian și de secretar al doilea al asociațiunii, și în decursul anului a cerut ca comitetul să-l absoalve sau de directorat, sau de ambele, ear comitetul l'a absolvat de secretariat, fiind aci mai ușor de înlocuit.

Void comitetul a regula toate afacerile interne ale scoalei și ale internatului, a emis din sinul seu o comisiune pentru elaborarea unui proiect de regulament intern. Elaboratul acestei comisiuni l'a transpus la direcțiunea scolară, ca să-și dea opiniunea asupra lui. Direcțiunea dimpreună cu corpul profesoral a prelucrat acel elaborat și în formă de proiect l'a subșternut la comitet pentru pertractare și staverire. În acel proiect erau normate afacerile — drepturile și datorințele — tuturor persoanelor, cari sunt și

cească pe de aproapele lor cu cărbuni de lemn, varză morcovi, grameți uriașe de ardei și ceapă, cu diferite semințe, făină de porumb, galițe, pesci și păstramă. Acest din urmă articele de negoț e ceva specific oriental. El constă din niște bucăți subțiri negre, ca de pele, cari la o privire și mirosare mai de aproape se dovedesc a fi carne de oaie prăsarată cu sare și musce turtite, uscată de soare. Oamenilor s'araci le servește felul acesta de carne drept hrană plăcută.

Partea mai din dos a pieții e mai puțin afaibilă; face impresia, ca și când ai trebui se lași în vreme de ploaie una ori alta din cisme. De altfel în tumultul pieții nu lipsesc nici humorul. Două dame nobile îl cultivează; una șede tăcută și înțepenită pe o peatră ca fata lui Lot. Cu amândouă mâinile ține ridicată o mătură; cealaltă șede în dosul unor plete de pâr, amăgitoriu resfirate. Se pare că doarme; astfel de articele nu permit nicăiri a fi acățate de clopotul cel mare. Aproape de ele s'a etablat un librariu volant, el fericesce poporul cu cărți de rugăciuni, călindare și alte minunități.

Pe țărmul de dincolo al Dimboviței întelnim cel mai imosant monument în România. Biserica Doamna Balașa este o operă, pe care cu tot dreptul n'o pot s'o preamărească în deajuns scriitorii români. Biserica aparține fundațiunilor de caritate ale familiei Brancovean și este situată în mij-

locul celor mai drăgălașe grădini lângă spitalul brâncovenesc și asilul cu același nume. De tot captivatoriu ne atinge îndată la intrare un covor de flori pistrițe, cari ne prezintă în format și colorie emblemele țării în dimensiuni gigantice. Biserica este zidită în stilul cel mai curat bizantin și învelesce privirea cu cele patru turnulețe prin puritatea liniilor sale. Cea mai mare dintre cele patru fațade e ornată cu un portal de onorare, ținut în stil mauric și caracterizat cu patru colonne de peatră sură din Câmpina. De asupra ușii se află icoanele alor două hramuri: înălțarea Domnului și botezul Domnului; ușa cea mare aurită ne prezintă icoanele apostolului Petru și Pavel.

(Va urma.)

Corespondențe particulare ale „Telegrafului Român.“

Adunarea generală a despărțământului III al Asociațiunii transilvane.

Sibiu, în 19 Octobrie.

Toate adunările generale ale despărțământului Sibiu la câte am participat eu, a succes din toate punctele de vedere escelent, așa încât s'a ridicat la un fel de renume aceste adunări. Dovadă eclatantă în aceasta privință numărul însemnat ce a obicinuit a lua parte la aceste adunări din intilginta de aici, precum și numărul public din toate clasele din împregiurul locului destinat spre acest scop. Și adunarea din est an cu nimic n'a rămas îndărăptul celorlalte.

Ca vre-o 18 persoane dintre cele mai distinse din Sibiu, în frunte cu zelosul și vrednicul vicepreședinte al Asociațiunii, dl cons. aul în pens. Iacob Bologa, Duminecă cam pe la 7 oare dimineța cu un entusiasm deosebit a plecat spre Săcădate, ca și când ar fi avut un fel de presimțiu despre escelenta reușită a adunării generale din acest an. Și în acest presimțiu nici că s'a înșelat. Spre onoarea celor ce se află în fruntea poporului din Săcădate se fie constat, că un arangiament mai bun, o insuflețire mai mare în popor nici că se putea, și fără de a intenționa, ca se atribuim laude nemeritate sau că se alterăm meritele celorlalți domni cari s'a aflat între arangiatori, credem că nu greșim, dacă în locul prim l punem pe zelosul paroch gr. or. Constantin Prie.

Un banderiu de vre-o 50 juni îmbrăcați serbătorește astepta în frunte cu prot. tractului Avrigului Ioan Căndea sosirea comitetului despărț. în Brad. Prot. I. Căndea în numele poporului și preoțimii din tractul seu, care cu mare dor astepta sosirea acestei zile memorabile, în cuvinte călduroase a bineventat sosirea comitetului, la care bineventare dl director al despărțământului Dr. Ilarion Pușcariu, i a răspuns în cuvinte călduroase, mulțumind poporului pentru aceasta frumoasă primire și arătând, că scopul Asociațiunii este a procura prin adunările sale de felul celei de azi, adevărată bucurie, ce a succes totdeauna până acum și are cele mai bune speranțe, că va succede și de azi înainte.

După aceasta binevențează pe comitet și pe dl director al despărțământului primariul comunei Săcădate, dând espresiune bucuriei poporului pentru ținere adunării generale a despărțământului în Săcădate. Dl director al despărțământului ear mulțemesce în cuvinte călduroase poporului pentru primirea frumoasă, de care s'a împertășit comitetul despărțământului și-l incredințează, că Asociațiunea transilvană are în vedere singur numai fericirea acestui popor bun, ce se poate ajunge prin lumină și prin învățătură.

Mărețul Olt, părea că stă uimit în loc, ca să privească privelisea minunată și ne mai vădută de el, ce se arăta acum pe drumul către Săcădate. Voinicii călăreți, incungiurând trăsura directorului și ale celorlalți membrii ai comitetului călăreau falnic și mândrii, conscii de însemnătatea actului. Un aspect minunat oferă privitorului marginea Oltului în ace-

locul celor mai drăgălașe grădini lângă spitalul brâncovenesc și asilul cu același nume. De tot captivatoriu ne atinge îndată la intrare un covor de flori pistrițe, cari ne prezintă în format și colorie emblemele țării în dimensiuni gigantice. Biserica este zidită în stilul cel mai curat bizantin și învelesce privirea cu cele patru turnulețe prin puritatea liniilor sale. Cea mai mare dintre cele patru fațade e ornată cu un portal de onorare, ținut în stil mauric și caracterizat cu patru colonne de peatră sură din Câmpina. De asupra ușii se află icoanele alor două hramuri: înălțarea Domnului și botezul Domnului; ușa cea mare aurită ne prezintă icoanele apostolului Petru și Pavel.

În lăuntru bisericii se unesc cea mai înaltă armonie a formelor arhitectonice cu cel mai mare luc al arangiamentului și cele mai prețioase picturi de plafon, pentru de a transpune pe străin în cea mai amuțită încântare. Picturile de sticlă confecționate la München represintă pe apostoli și pe membrii familiei princiare a Brâncovenestilor, corul, tronurile părechii regale și a metropolitului sunt făcute din lemn de stejariu, acoperite cu catifea roșie și asemenea iconostasului și obiectelor religioase bogat aurite. Naia bisericii are forma unei cruci grecesci, reamintind catedrala dela Curtea de Argeș. Într'un unghiu la dreapta se poate vedea un mausoleu frumos ciselat din marmori de Carrara

ste momente: călăreți îmbrăcați și împodobiți sərbătorește și în fruntea lor 3 inși cu 3 steaguri multicolore, frumoase; își creștea inima de bucurie vedând aceasta însuflețire a poporului față de membrii Asociațiunii, ce se nisuesc a lumina pe acest bun și blând popor.

Astfel am mers până în Săcădate. Acți o nouă surprindere. Cum am intrat în comună am trecut pe sub un fel de arc triumfal compus din podoa-bele ce le oferă natura în acest anotimp, provăduț cu inscripția: *Salve! Mergând mai departe am trecut pe sub alt arc cu inscripția: Bine sunteți primiți!* ează înaintea scoalei era adunat întreg poporul din Săcădate, așteptând sosirea sibienilor. În fruntea poporului era bravul preot greco-oriental Constantin Prie, care a bineventat comitetul în numele poporului prin o cuvântare aleasă și foarte potrivită cu acest moment solemn. În vorbirea sa părintele Prie accentuă greutățile între cari s'a înființat Asociațiunea transilvană și meritele bărbaților, cari sau luptat pentru înființarea ei și mai ales ale marelui arhiepiscop Andreiu baron de Șaguna, care s'a întrepus cu toată autoritatea sa și s'a luptat pentru înființarea Asociațiunii. Urări nesfârșite de „Se trăească“ au urmat acestei cuvântări.

Dl director al despărțământului Dr. Ilarion Pușcariu, mulțemesce și aci poporului în cuvinte alese pentru aceasta festivă primire, care de o parte dă încurajare comitetului despărțământului pentru lucrare mai departe, ear de altă parte dovedește într'un mod eclatant interesul poporului față de această instituțiune menită a înainta cultura și prin aceasta bunăstarea și fericirea lui.

După acestea întreg poporul mic și mare, bărbați și femei, s'au dus în biserica gr. or., care deși destul de mare altfel, părea că nu e în stare a primi în sinul seu atâta lume adunată acolo. Și nu e mirare că poporul a participat într'un număr așa considerabil, dacă vom ști, că preoții și învățătorii, acești campioni nemijlociți ai culturii poporului, se aflau la locul lor, adevărat în fruntea turmei cuvântătoare încredințată păstoririi lor.

Aici dl director al despărțământului a deschis adunarea generală prin o cuvântare potrivită, în care arată poporului scopul și modul marelui al Asociațiunii și cum aceasta lucră spre realizarea aceluia scop. Urmează apoi citirea raportului despre activitatea comitetului despărțământului în acest an, cetit prin secretariul Mateiu Voileanu, ce s'a luat spre știință. După citirea raportului s'a cetit consemnarea membrilor asociațiunii din acest despărțământ, din care se vede, că în acest despărțământ asociațiunea are 9 membrii fondatori, 20 membri pe viață și 56 membrii ordinari.

După aceasta dl director a predat diplomele membrilor înscriși la adunarea despărțământului din anul trecut în Sebeșul inferior, și apoi se alege o comisiune pentru înscrierea membrilor noi în care comisiune se aleg: dl D. Cuteanu, protopresbiter gr. cat. din Săcădate, Constantin Prie, preot gr. or. din loc și Dr. N. Olariu, avocat în Sibiu.

În timpul cât a durat înscrierile de membrii noi și încasările de ajutoare s'a cetit 3 disertațiuni și adevărat:

1. Dl Emilian Popescu, cancelist consistorial în Sibiu a disertat despre folosul meseriilor;
2. Dl Ioan Georgescu, inv. la scoala gr. din Scorei a disertat despre modul lucrării pământului și folosirea puterii productive a aceluia. În fine

conținând rămășițele pământesci ale pioasei fundatoare, ale princesii Brancoveanu. Sculptura este a lui Georgescu și are o idee înălțătoare alegorică de basă. O femeie, caritatea plânge deasupra unui sicriu, peste care un ânger volitant ține o tablă frumoasă, ornată cu numele Brancoveanu gravat cu litere de aur. Icoanele și lucrurile de artă sunt în multe cazuri lucrate după măestri renumiți. Luarea de pe cruce pe plafon, lucrată de ornatorul bisericii votive din Viena, este după Rubens, cina cea de taină după Leonardo da Vinci, maica Domnului este după Murillo creată.

Un pult, ciselat din aramă, poartă icoana hrămului Țării, lângă el stă o lespedă de marmoră pentru prescuri și colive. Afară de sfesnicile mari impunătoare sunt multe candelice mici de argint pe dinaintea icoanelor sfinte, totalitatea lor atinge seara în mod covârșitoriu. Interiorul sacristeriului conține broderii vechi, precum și îmbrăcăminte liturgice, ale căror aur, argiu și mase de brocat, reprezintă o bogăție străznică. Mai admirabil rămâne se înțelege iconostasul; încărcat cu aur și prețioase, ne prezintă o priveliște ca în povești.

(Va urma.)

3. Părintele prot. D. Cunteanu, a cetit o cuvântare ocazională despre scopul Asociațiunii arătând, că unul dintre factorii principali ai cultivării poporului e scoala, și învățătorii cari au de a forma pe om; apoi salută pe dir. desp. și pe inteligența română, care n'a pregetat a veni din departare pentru realizarea și pe aceasta cale al scopului marelui al asociațiunii.

După aceasta raportează comisia de înscriere despre membrii înscriși ca membrii ajutători, ordinari, și pe vieață. Între cești din urmă cu plăcere trebuie se amintesc pe ambii preți români locali, dnii D. Cuteanu și Constantin Prie.*)

Pe baza acestui raport se statorcesc bugetul anului viitor.

În privința locului, unde se se țină adunarea generală viitoare a acestui despărțământ se ivesc deosebite păreri; presidiul propune Veștemul, Dr. N. Olariu însă e de părere se se mute locul adunării generale și în părțile vestice ale Sibiului unde nu s'a ținut de mult timp această adunare și anume în Vale. O propunere, care cuprindea în sine pe amândouă cele amintite și care s'a și primit, a făcut dl P. Cosma și adevărat: Locul adunării generale viitoare nu se decide acum, ci se lasă în buna chibzuială a comitetului, care și va lua informațiunile de lipsă în privința aceasta.

În fine dl consilieriu alic în pensiuie, vicepreședintele asociațiunii a ținut despre scopul Asociațiunii o cuvântare foarte bine predată și acomodată publicului la care era adresată, ce a fost ascultată cu cel mai viu interes și urmată de multe urări „de se trăiască“

Dl director al desp., ca președintele adunării constatând, că această adunare a decurs în cea mai bună ordine — ceea ce dovedește spiritul de ordine al poporului român, — mulțemind tuturor participanților și disertanților, de asemenea și celor de alt neam și confesiune, și în specie dlui preot ev. lut. din loc Iakab Iános, care a binevoit a participa la această adunare și a contribui spre scopurile asociațiunii, — declară adunarea generală din acest an de încheiată.

După încheierea adunării toți oaspeții au fost invitați la o masă comună aranjată în edificiul școlar. Aci la intrarea în sală era inscripția: *„Bine ați venit;“* în sală pe perețele din fund era inscripția: *„Spune române ce ai fost, ce ești și ce vrei să fii?“*; ează pe perețele din fruntea salei era ca un fel de răspuns la întrebarea aceasta: *„Viitorul națiunii române e cultura.“*

Afară de oaspeții veniți, — preoții, învățătorii și poporul din comunele învecinate au mai luat parte la masa comună și fruntașii comunei Săcădate.

Însuflețirea poporului nu se poate descrie. Era frapat și încântat de bucurie, vedând în mijlocul seu atâta inteligență.

Buna dispoziție creștea mereu sub influința sucului din via și a vestitei muzici „Calicul“, care a concertat în tot decursul mesei.

Ca la toate ocaziunile de felul acesta așa și acum nu puteau lipsi toastele. Primul toast l'a ridicat dl director al despărțământului Dr. Pușcariu, pentru conducătorii bisericesci și politici — preoți, primar și notar — din Săcădate. Domnul preot luteran Iakab Iános, a toastat pentru neobositul director al despărțământului; preotul gr. or., C. Prie pentru v.-presidentul Asociațiunii Il. Sa dl Iacob Bologa; dl Florian, preot gr. cat. din Racovița, pentru „purătorii flămurei culturii române din Sibiu“ (membrii comitetului); Ilust. Sa dl Iacob Bologa, ca răspuns la urările părintelui Prie dăce: „dacă nu voi vedea, că toți românii lucră în unire umăr la umăr pentru binele neamului nostru, apoi nu mai vreau să trăiesc,“ ridică pocălul seu în sănătatea românilor, cari în unire și armonie lucră pentru mărirea neamului lor și spre întărirea celor dăse cu cuvântul acompaniat de toți cari se aflau la masă a cântat antifonul: „Eată acum ce e bun sau ce e frumos etc.“ Dl prof. sem. I. Popescu toastează pentru conducătorii ce stau în nemijlocită atingere cu poporul și cari prin lucrarea lor ajută și încurajază pe cei din centru, apoi pentru popor, care înaintea cu pași lini, dar sigur. I. Băcilă, director în Avrigh, a toastat pentru popor; dl Parteniu Cosma într'o formă de răspuns la toastul dlui I. Băcilă dăce: că asociațiunea a căutat și caută a influința asupra poporului prin creșterea de preotese și învățătoare (bravo!!!) pentru aceea își ridică toastul pentru statul învățătoare; dl At. Cimponeriu și a ridicat pocălul pentru femeile române.

Mai amintesc pe scurt și următoarele toast: T. Dreghici, adjunct notarial în Săcădate pentru oaspeții veniți la adunare; părintele prot. D. Cuteanu pentru dnii Dr. Il. Pușcariu, I. Bologa, I. Popescu, P.

*) Lista contribuitorilor se va publica în Nr. viitor. Red.

Cosma și Dr. Moga cu un cuvânt pentru toți cei de față; dl I. Georgescu învățător în Scorei pentru inteligența română; și dl I. Popa redactorul „Calicul“ cu humorul seu cunoscut pentru copii sei (musicianii) aduși dela margini; etc. etc.

Cam pe la 4 oare va fi fost când dl director al despărțământului mulțemind pentru primirea frumoasă asigură pe săcădate, că duce cele mai frumoase suveniri dela ei, îi roagă se păstreze și dănsii în plăcută aducere aminte această și memorabilă.

Dupăce oaspeții au eșit din sala scoalei, unde a fost prânzul, s'au scoborit cu toții în curtea scoalei unde se încinse o horă. După aceea asistară la jocul tinerilor din sat, care a durat până târziu.

Astfel a decurs adunarea generală din est an a despărțământului III (Sibiului) al Asociațiunii transilvane. Dorul, cu care a așteptat poporul această adunare și interesul ce l'a arătat față de ea; primirea grandioasă a comitetului desp. și participarea în număr așa mare la adunare precum și în suflețirea poporului pentru lucrările Asociațiunii, sunt o dovadă puternică despre iubirea de cultură și învățătură a poporului nostru.

—i—

Varietăți.

* F. Z. M. baron Schönfeld, după cum se anunță din Viena nu mai suferă de reumatism și în 28 Octobrie n a părăsit spitalul oficerilor.

* (Școala română de fete din Sibiu.) Cetim în „Familia“: După cât aflăm prin o binevoitoare indiscrețiune, următoarea epistolă a fost adresată de către dna Constanța de Dunca-Schiau din Budapesta noiei directoare a scoalei de fete din Sibiu, d-șoarei Petrașcu. Pe lângă aceasta ni se scrie, că d-na Constanța de Dunca-Schiau, care cunoașce de mult timp pe fiica bravului militar român, căpitanul Petrașcu s'ar fi exprimat, că în impregiurările actuale, comitetul Asociațiunii nu pută face o alegere mai bună. Aușind aceste dela o persoană atât de competentă în materie, ne bucurăm de a ști numitul institut de creștere în mâni capabile d'a-i asigura prosperarea ce-i dorim atât de adenc. Avis părinților cari au copile de crescut! Eată scrisoarea despre care vorbirăm: Domnișoarei Petrașcu directoare la Școala de fete din Sibiu. Domnișoară! Cu plăcere aflu numirea Domniei tale ca directoare la școala de fete din Sibiu. Eu, care îți cunosc și apretiez calitățile și știu că acele calități sunt acele trebuitoare unei pedagogue, sunt în interesul creșterii fetelor române, deplin satisfăcută cu astă nimerită denumire. Nu mă îndoiesc, domnișoară, despre zelul ce vei pune în îndeplinirea noiei și grelei datorii care ai luat asupra-ți și sunt convinsă, că cu timpul toți vor fi încredințați, ca și mine, că ești la locul cuvenit. Dacă, în ori ce impregiurări îți pociu, domnișoară, fi utilă ca veche pedagogă, te rog a dispune de mine. Primesce, domnișoară etc. Constanța de Dunca-Schiau.

* (Un fenomen al naturii.) În 28 Octobrie n. seara la 8 și 10 minute s'a observat în Brașov un rar fenomen, care a pus în uimire pe toți câți l'a văduț. La lumina unei adevărate s'a observat un foarte frumos curbubeu, ale cărui colori erau foarte intensive, așa că oferea o priveliște admirabilă.

Cine știe ce combinațiuni vor fi făcut țeranii noștri români, cari au observat acel fenomen.

* (Afacerea de la Opera Comică din Paris.) La 16 Novembre se vor începe înaintea tribunalului corecțional din Paris, desbaterile privitoare la catastrofa de la Opera Comică.

Actul de acuzare e foarte lung și se compune din vre-o 120 pagini mari. El e foarte limpede și analizează punct de punct cauzele catastrofei și responsabilitatea ce încumbă administrațiunea Operei Comice.

Pasagele principale despre cari tratează actul de acuzare sunt: Cum s'a întemplat catastrofa; origina incendiului; pompierii; săpătorul Ardrea; sergentul Cumine; îngrămădirea decorurilor; responsabilitatea directorului Garvalho; perdelele; scara de fer, și ușa scării de siguranță.

* (Rectificare.) În Nr. precedent în foia pe pagina a 3-a, alinia I-a în loc de 1887 se se cetească 1787 și în loc de 1888 se se cetească 1788.

Istoricul nou edificatei bisericii gr. or. române din Arpatac, ppresb. Treiscaunelor.

Comuna politică Arpatac zace pe partea dreaptă a Oltului, în spre nord dela Brașov și în partea despre apus a comitatului Treiscaunelor. Ca comună mărginașă între „Secuime și țara Bârsei,“ ea se poate privi cu drept cuvânt cheia sau poarta Haromsecului, deoarece întreaga comunica-

fiune a acestui comitat cu gara Feldioara-Budapesta se face prin mijlocul ei. Deasemenea cei ce vin din România prin Braşov sau cu trenul din spre Budapesta până la gara Feldioarei și vreau să cerceteze băile din Elöpatoc, Malnaş, Tuşnad, trec prin această comună sau pe scurt fie dis: nu este altă comună în „Secuime sau țara Bârsei,” carea se fie pe fie-care și cercetată de atâta străini ca și comuna aceasta.

Ea este locuită în părți egale de români și maghiari. Numărul locuitorilor trece peste 1200 suflete. Românii se țin de confesiunea greco-orientală, maghiarii de cea reformată (calvină.) Maghiarii, — între cari se află și vre-o câțiva proprietari mari de pământuri, — folosindu-se de ocaziuni binevenite, favorisăți și de sistemele de guvernare din trecut, — și-au înzestrat biserica lor încă înainte de 48 cu o avere foarte frumoasă constatătoare din pământuri și păduri, menite parte ca porțiune canonică preoțească — cantorală, parte ca realități pentru înmulțirea venitelor bisericesci. Toate acestea au fost odinioară bunuri comunale, astăzi însă formează proprietatea exclusivă a bisericii lor, fiind ele induse și înscrise în cartea funduară pe numele bisericii lor.

Preotul reformat are o leafă anuală de 800 fl. în bani gata, ce i capătă directe dela stat, drept rebonificare pentru dijmele avute atât dela credincioși sei, cât și dela românii din această comună; dela această dijma nu era scutit nici chiar preotul român. Porțiunea canonică încă i aduce un venit anual de 400 fl. Pe când acesta este bineplătit preotul nostru trebuie să se mulțumească cu simbria ce o capătă dela popor.

Românii vre-o 140 de familii, despoiați de toate drepturile cetățenesci au fost până la 48, — o parte din ei, — iobagi, cei mai mulți însă au fost, — prin legea de rescumperare, — priviți ca dileri (napszamos,) tacsaliscii sau coloniscii cutărui sau cutărui proprietar de pământ (földes úr.)

Iobagii după anul 48 au rămas în posesiunea averilor, pentru cari au prestat robota, dileri sau tacsaliscii însă nu. Aceștia au trebuit să-și rescumperă moșiile cu bani grei dela D-nii proprietari; aceia, cari nu și-au putut rescumpera moșiile lor, au fost pur și simplu alungați din ele; alții earăși purtând procese îndelungate foarte costisitoare, — decise în urma urmelor, — toate în detrimentul lor, — au fost acuma după 30 și atâta ani aruncați afară cu vițel și purcel siliți fiind astfel a-și părăsi vatra părintească, și pe neamuri, și a lua lumea în cap pribegind prin țeri străine. Atari vre-o câteva casuri s'au întâmplat și în anii din urmă 1885 și 1886 și se vor mai întâmpla, căci multe procese sunt încă pendinte, — nehotărâte.

Aceștia am aflat de cuviință a le atinge, spre a se vedea starea materială și relațiunile sociale, în care trăiesc,

poporul român din Arpatoc, precum și diferența cea mare ce este între biserica reformată din loc, — bine dotată și a noastră, — între venitele parochului și cantorului nostru (8 cote de cucuruz de familie.) Frumoasă paralelă, aceia bine plătiți, aceștia ca vai de ei, poporul maghiar nu dă nici o păra chioară pentru usșinerea bisericii, parochului și cantorului lor; pe când poporul român trebuie să contribuie din punga sa la acoperirea cheltuelilor bisericii, trebuie să plătească pe preot și pe cantor. Cu toate acestea șicanări și nedreptăți, ce au avut să îndure românii din Arpatoc în trecut, ei stau astăzi materialmente mai bine, decât conlocuitorii lor maghiari. Causele, — așa cred, — că sunt ușor de aflat.

Românii aveau o bisericuță, ce se află pe o colină situată în spre partea de meadă noapte a comunei.

Această bisericuță cuprinde în sine abia 100 de persoane și este zidită la anul 1788. Inscripția, ce se află deasupra ușei — la intrare, — sună astfel: „Cu ajutorul lui Dzeu ziditusau această s. biserică din temelie de jupânul Mănea dând ajutoriu și satul și sau zugrăvit de Dnii Ioan David Morar, Teodor Brașovean și pe afară de săteni, — întru vecinica pomenire. În zilele preainălțatului împăratului nostru Iosif al II-lea și arhierului nostru Gedeon Nikitici fiind paroch ereul Mateiu Popovicu; goșman Ioan Băta anul 1788.”

La această inscripție, care este destul de clară, numai trebuie nici un comentariu. Tot, ce ar mai putea fi de dis, ar fi, că precum acum 100 de ani se aflau între fii bisericii și poporului nostru mulți bărbați marinimoși, cari și jertfeau avere și viață, întocmai se află și acum mulți de aceia, cari — însuflețiți de o sântă idee, de a putea ajuta neamului seu, — și sacrifică avere și viață. Cu de aceștia voiu avea și eu fericea a me ocupa ceva mai la vale; până atunci însă fie-mi permis a continua firul istoric întrerupt.

Din micimea acelei bisericuțe se vede, că numărul locuitorilor români din această comună a fost cu mult mai mic ca acuma, carele trece peste 600 de suflete. Această bisericuță este acuma aproape de a se dărâma din cauză, că perețele stâng din spre coasta dealului a fost înblojit, acoperit cu pământ mai până la nălțimea ferestrelor. Pământul ținând umezeală a cauzat încetul cu încetul sfărâmarea și măcinarea cărămizilor din acel părete amenințând astfel întreaga zidire cu dărîmare. Și că până acuma n'a fost încuiată această bisericuță de către organele politice administrative, este nepăsarea sau indiferențismul acelora față de noi.

Și pe când adeva românii din Arpatoc se aflau bisericesc în modul descris mai sus adevăc cu o bisericuță mică, — aproape de ruinat, — situată pe un deal afară de comună, — în câmp, — și pecând nime altul poate, — dic poate, căci

până acuma n'am aflat pe al doilea, — nu se cugeta la repararea sau lărgirea aceleia, cu atât mai puțin la facerea din nou a unei alte biserici, — pe atunci însă o idee măreață, nobilă și sântă se plămădia în mintea unui fiu eșit din sinul acestui popor, — ideea: de a renasce pe poporul român din Arpatoc prin zidirea unei biserici nouă, mai spațioasă, mai corespunzătoare recerincelor timpului și la un loc mai potrivit, dând prin aceasta se înțelegea sutelor și miilor de călători străini, ce trec prin această comună, — per eminențiam maghiară, — că în această comună sunt și români, ce și sciu validă existența lor și prin ridicarea de atari edificii mărețe, — impunătoare.

Această idee, — nutrită poate încă din frageda copilărie, — multă vreme nu s'a putut realiza, deoarece lipsia nobilului creștin mijloacele și în cazul de față și locul, ce s'ar fi potrivit pentru biserică. Și poate, că această idee ar fi rămas încă multă vreme nerealisată, dacă întâmplarea nu aducea cu sine, ca un al doilea fiu, crescut tot din sinul acestui popor, să-și permute locuința din această comună la Braşov și astfel grădina, ce și o cumpăraseră respectivul, ca să-și zidească sieși casă pe ea, să devină earăși spre vîndare.

Grădina aceasta, — situată la locul cel mai frumos și în centrul comunei, — formează un triunghi drept, ce easă cu ambele capete în drumul țerei; o parte potrivită pentru biserică, cealaltă pentru o eventuală zidire a unei scoale confesionale sau pentru o casă parochială.

Proprietariul acestei grădini dl George Cioflec, fiul fostului învățător și cantor bis. de aici Aron Cioflec, togmise deja grădina din cestiune cu fostul paroch, de pie memorie, al acestei comune Alecsandru Cioflec cu prețul de 1300 fl. v. a. (Va urma.)

Remediul meu casnic. Szepes-Görgö (Ungaria). Stimate D-le! Minunatele piluri de Helveția ale d-voastre, de farmacistul R. Brandt's m'au scăpat total de bataia de inimă și năduf, pentru aceea vin de a vă exprima mulțăminta mea. Nu voiu întârția nici când de a recomanda bunul d-voastre mijloc de vindecare și altora. Cu tot respectul me subscriu Adolf Egerman, birtaş. Pilurile farmacistului R. Brandt's costă o cutie 70 cr; se pot căpeta în farmacii, totuși să se observe bine crucea albă pe pământul roșu cu iscălitura lui R. Brandt's.

Loterie

Sâmbătă în 29 Octombrie 1887.

Timișoara: 55 61 46 67 26
Viena: 46 79 2 20 74

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1887.

Budapesta—Predeal				Predeal—Budapesta				Budapesta—Arad—Teiuș				Teiuș—Arad—Budapesta				Copșa mică—Sibiiu			
Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane	Tren micst.	Tren de persoane	
Viena	11.10	7.40	—	Bucuresci	—	4.40	7.30	Viena	—	11.10	2.	Teiuș	11.24	3.	—	Copșa mică	—	2.29	4.15
Budapesta	7.40	2.—	3.10	Predeal	—	9.12	1.14	Budapesta	—	8.20	9.05	Alba-Iulia	12.09	4.59	—	Șeica mare	—	3.02	4.45
Szolnok	11.05	4.05	7.—	Timiș	—	9.36	1.45	Szolnok	—	11.20	12.41	Vințul de jos	12.30	4.22	—	Loamneș	—	3.46	5.26
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	Brașov	—	10.12	2.32	Arad	—	4.10	5.45	Șibot	1.01	4.51	—	Ocna	8.27	4.18	5.57
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	Feldioara	4.01	—	7.20	Arad	2.17	4.30	6.—	Orăștia	1.32	5.18	—	Sibiiu	9.—	4.42	6.30
Várád-Velence	—	7.11	9.12	Apafa	4.47	—	7.57	Glogovaț	2.37	4.43	6.13	Simeria (Piski)	2.32	6.15	—	Sibiiu — Copșa mică			
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.22	Ágostonfalva	5.28	—	8.24	Györök	3.19	5.07	6.38	Deva	2.52	6.35	—	Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	Homorod	5.59	—	8.47	Pauliș	3.43	5.19	6.51	Branicica	3.23	7.02	—	Ocna	4.26	9.17	10.49
Rév	—	8.10	11.36	Hașfalău	6.49	—	9.24	Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10	Ilia	3.55	7.28	—	Loamneș	—	9.45	11.15
Bratca	—	—	12.16	Sighișoara	8.35	—	10.37	Conop	—	6.09	7.37	Gurasada	4.08	7.40	—	Șeica mare	—	10.20	11.45
Bucia	—	—	12.54	Elisabetopole	9.12	—	11.—	Bérvava	—	6.28	7.55	Zam	4.44	8.11	—	Copșa mică	—	10.49	12.10
Ciucia	—	9.04	1.57	Mediaș	9.56	—	11.34	Soborșin	—	7.25	8.42	Soborșin	5.30	8.46	—	Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.			
B. Huiedin	—	9.34	3.11	Copșa mică	10.37	—	12.03	Zam	—	8.01	9.12	Bérvava	6.27	9.33	—	Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Stana	—	—	3.40	Micăsasa	10.59	—	12.18	Gurasada	—	8.34	9.41	Conop	6.47	9.53	—	Cheța	3.52	10.50	3.58
Aghireș	—	—	4.15	Blăș	11.16	—	12.26	Ilia	—	8.55	9.58	Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50	Ludoș	4.13	11.11	4.20
Ghirbou	—	—	4.36	Crăciunel	11.37	—	12.42	Branicica	—	9.19	10.17	Pauliș	7.43	10.42	6.13	M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Nadișul ung.	—	—	4.58	Teiuș	12.16	—	1.11	Deva	—	9.51	10.42	Györök	7.59	10.58	6.38	Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Cluș	—	10.34	5.26	Áiud	12.33	—	1.23	Simeria (Piski)	—	10.35	11.07	Glogovaț	8.23	11.35	7.19	Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Apahida	11.—	—	7.08	Vințul de sus	1.51	—	2.06	Orăștia	—	11.11	11.37	Arad	8.42	11.39	7.38	Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Ghiriș	11.19	—	7.36	Uioara	2.18	—	2.27	Șibot	—	11.43	12.—	Szolnok	9.17	12.31	—	Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
Cucerdea	12.33	—	9.16	Vințul de jos	2.48	—	2.49	Vințul de jos	—	12.18	12.29	Budapesta	2.32	5.12	—	Reghinul-săs.	—	1.20	—
Uioara	1.11	—	10.—	Cucerdea	2.56	—	2.56	Teiuș	—	12.36	12.46	Viena	6.—	8.20	—	Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea			
Vințul de sus	1.18	—	10.09	Ghiriș	3.14	—	3.12	Simeria (Piski) — Petroșeni				Arad — Timișoara				Reghinul-săs.	4.45	—	—
Áiud	1.25	—	10.19	Apahida	3.14	—	3.12	Tren micst.				Tren micst.				Oșorheiu	6.34	—	—
Teiuș	1.46	—	10.48	Cluș	4.01	—	3.76	Tren de persoane				Tren de persoane				Nireșteu	6.56	12.15	10.20
Crăciunel	2.25	—	11.55	Nadișul ung.	4.01	—	3.76	Tren de persoane				Tren de persoane				Kerelő-Sz.-Pál	7.16	12.35	10.39
Blăș	3.03	—	12.52	Ghirbou	5.28	—	5.01	Tren de persoane				Tren de persoane				Cipeu-Iernut	7.40	12.58	11.02
Micăsasa	3.35	—	1.34	Cluș	5.56	—	5.21	Tren de persoane				Tren de persoane				M. Bogat	8.03	1.19	11.23
Copșa mică	4.01	—	2.19	Nadișul ung.	6.37	6.01	8.—	Tren de persoane				Tren de persoane				Ludoș	8.37	1.49	11.53
Mediaș	4.20	—	2.46	Ghiriș	6.58	6.19	8.36	Tren de persoane				Tren de persoane				Cheța	8.51	2.02	12.06
Elisabetopole	4.55	—	3.31	Apahida	7.14	—	9.02	Tren de persoane				Tren de persoane				Cucerdea	9.08	2.18	12.22
Sighișoara	5.42	—	3.59	Cluș	7.29	—	9.32	Tren de persoane				Tren de persoane				Uiedoara	9.40	2.46	12.50
Hașfalău	6.01	—	4.32	B. Huiedin	7.56	—	10.11	Tren de persoane				Tren de persoane				Simeria (Piski) — Uniedoara			
Homorod	7.27	—	6.53	Ciucia	7.56	—	10.11	Tren de persoane				Tren de persoane				Simeria (Piski)	—	—	2.18
Ágostonfalva	8.08	—	7.21	Bucia	8.18	7.12	10.51	Tren de persoane				Tren de persoane				Cerna	—	—	2.39
Apafa	8.36	—	8.23	Bratca	8.58	7.41	12.16	Tren de persoane				Tren de persoane				Uniedoara	—	—	3.05
Feldioara	9.06	—	9.02	Rév	9.15	—	12.50	Tren de persoane				Tren de persoane				Uniedoara — Simeria (Piski)			
Brașov	9.46	—	9.52	Mező-Telegd	9.34	—	1.19	Tren de persoane				Tren de persoane				Uniedoara	—	—	5.10
Timiș	1.55	5.37	—	Fugyi-Vásárhely	9.53	8.20	2.—	Tren de persoane				Tren de persoane				Simeria (Piski)	—	—	5.36
Predeal	2.53	6.20	—	Ágostonfalva	10.25	8.46	3.04	Tren de persoane				Tren de persoane				Ghiriș — Turda	—	—	5.55
Bucuresci	3.23	6.47	—	Apafa	10.47	—	3.36	Tren de persoane				Tren de persoane				Ghiriș	—	—	9.26
	9.35	11.50	—	Várád-Velence	10.57	—	3.52	Tren de persoane				Tren de persoane				Turda	—	—	9.47
				Oradea-mare	11.64	9.11	4.03	Tren de persoane				Tren de persoane				Ghiriș	—	—	4.40
				P. Ladány	11.19	9.16	10.55	Tren de persoane				Tren de persoane				Turda — Ghiriș	—	—	8.29
				Szolnok	11.19	9.16	10.55	Tren de persoane				Tren de persoane				Ghiriș	—	—	8.50
				Budapesta	11.19	9.16	10.55	Tren de persoane				Tren de persoane							3.19
				Viena	11.19	9.16	10.55	Tren de persoane				Tren de persoane							3.40

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidieceșane.